

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

2026
mart

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

3-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Iloxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ICT WEEK UZBEKISTAN 2025: MILLIY TEXNOLOGIYALAR HAFTALIGINING YAKUNLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IT- EKOTIZIMIGA TA'SIRI	16
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
THE ROLE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE EFFICIENT USE OF BUDGET FUNDS	20
Gulyor Akhmatovna Kasimova, Biybinaz Makhmut qizi Esenbaeva	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМ В ФОРМИРОВАНИИ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	22
Шамахмудова Шоира Олег кизи	
UZBEKISTAN'S STRATEGY FOR TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: LABOR MARKET TRANSFORMATION, CHALLENGES AND PROSPECTIVE OPPORTUNITIES.....	27
Akbarova Barno Shukhratovna, Chintemirova Diyora Shukhratovna	
MODELS FOR MANAGING EDUCATIONAL REFORMS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIFFERENCES.....	32
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
4-SANOAT INQILOBINING RAQAMLI TURIZMGA TA'SIRINI VAHOLASH	38
Sevinchova Nilufar Ne'mat qizi	
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ДРАЙВЕР ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ.....	41
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOIZSIZ MOLIYA MEKANIZMLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	47
Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich	
RAQAMLI IQTISODIY DINAMIKANI KOMPLEKS FUNKSIYALAR YORDAMIDA MODELLASHTIRISH.....	52
Ibrohimova Nilufar Qahramon qizi	
SANOAT SEKTORIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" INVESTITSIYALARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
LOGISTIKA PROVAYDERLARI XIZMATLARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	59
Raximov Xasan Shukurjonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В РАЗЛИЧНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ	64
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
SUG'URTA TASHKIOTLARINING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI AHAMIYATI	68
Azamatova G.I.	
DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	71
Po'latova Sug'diyona, S.Y.Xamidova	
MAHALLIY BUDJETLARNING DAROMAD BAZASINI KENGAYTIRISH ASOSIDA XARAJATLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	74
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARI VA PREFERENSIYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	77
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	

DAVLAT SEKTORIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	80
Abdullayev Bobirjon Mamurjanovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT MOLIIYASI TIZIMINING ZAMONAVIY HOLATI TAHLILI.....	84
Berdibekov Adhamjon Ilhomjon o'g'li	
MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI.....	87
Ashirov Jasur Dilshod o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA MOLIIYAVIY INKLYUZIYANI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	90
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li	
NOMODDIY AKTIVLAR AUDITIDA RISKLARNI BAHOLASH VA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	93
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQI AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA XALQARO AUDIT STANDARTLARI (ISA) KONTEKSTIDAGI TALQINI	96
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
INNOVATSION RIVOJLANISHDA MEHNAT RESURSLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	98
Artiqova O'g'iljon Zafar qizi	
THE IMPACT OF INFLATION AND EXTERNAL ECONOMIC SHOCKS ON THE NATIONAL ECONOMY.....	102
Suvonov Tolmasjon Faxritdinovich	
REWARD SYSTEMS AND EMPLOYEE PRODUCTIVITY IN HIGHER EDUCATION.....	105
Sultonboyeva Munira Bahodirovna, Sultanova Kamila Muktorali Kizi	
THE DIGITAL CATALYST: HOW TECHNOLOGICAL ACCESSIBILITY DRIVES GLOBAL TOURISM.....	110
Freshta Qayoumi	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH ORQALI KORXONA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	112
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
ASSESSMENT AND ANALYSIS OF INVESTMENT EFFICIENCY BY REGION IN UZBEKISTAN	115
Otajonova Charoskhon Polvonkuli qizi	
УЗВИМОСТИ АРІ В ЦИФРОВЫХ ПЛАТЕЖНЫХ СЕРВИСАХ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ОНЛАЙН ТРАНСГРАНИЧНЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ПЕРЕВОДЫ	120
Садыков Азиз Миршарапович	
РАЗВИТИЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА В УСЛОВИЯХ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	124
Валижонов Х.А.	
O'YINCHOQ ISHLAB CHIQRARISHDA IMPORTGA QARAMLIKNI KAMAYTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY USULLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	127
Aminov Anvarxon Kazimovich	
ФАКТОРЫ И ПРОБЛЕМЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	130
Гимранова О. Б.	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR VA INVESTITSION JOZIBADORLIKNI BAHOLASH	134
To'rayev Jasurali To'rayevich	

TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR VA INVESTITSION JOZIBADORLIKNI BAHOLASH

To'rayev Jasurali To'rayevich
Qarshi davlat texnika universiteti,
“Oliy matematika” kafedrası o'qituvchisi
ORCID: 0009-0005-3856-3970

Annotatsiya. Mazkur maqolada iqtisodiyotning transformatsiyalashuv sharoitida investitsiyalarni jalb etish va investitsion jozibadorlikni baholashning nazariy hamda amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Tadqiqotda investitsion muhitning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar, investitsion jozibadorlikni baholash mezonlari, investorlar uchun yaratilayotgan shart-sharoitlar hamda iqtisodiy islohotlarning investitsion faollikka ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, hududlar va xo'jalik yurituvchi subyektlarning investitsion salohiyatini aniqlash, investitsion xavf va tavakkalchiliklarni baholash hamda investitsiyalar samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari asosida investitsion jozibadorlikni oshirish va investitsiyalarni samarali boshqarishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: transformatsiyalashuv, investitsiya, investitsion jozibadorlik, investitsion muhit, investitsion salohiyat, investitsion xavf, tavakkalchilik, investitsiya samaradorligi, iqtisodiy islohotlar, barqaror rivojlanish.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of attracting investments and assessing investment attractiveness in the context of economic transformation. The study analyzes the factors influencing the formation of the investment climate, the criteria for evaluating investment attractiveness, the conditions created for investors, and the impact of economic reforms on investment activity. Particular attention is paid to determining the investment potential of regions and business entities, assessing investment risks, and improving investment efficiency. Based on the research findings, scientific and practical recommendations have been developed to enhance investment attractiveness and improve investment management mechanisms.

Keywords: economic transformation, investment, investment attractiveness, investment climate, investment potential, investment risk, investment efficiency, economic reforms, sustainable development, investment management.

Аннотация. В данной статье исследуются теоретические и практические аспекты привлечения инвестиций и оценки инвестиционной привлекательности в условиях трансформации экономики. Рассмотрены факторы, влияющие на формирование инвестиционного климата, критерии оценки инвестиционной привлекательности, условия, создаваемые для инвесторов, а также влияние экономических реформ на инвестиционную активность. Особое внимание уделено вопросам определения инвестиционного потенциала регионов и хозяйствующих субъектов, оценки инвестиционных рисков и повышения эффективности инвестиций. По результатам исследования разработаны научно-практические рекомендации, направленные на повышение инвестиционной привлекательности и совершенствование механизмов управления инвестициями.

Ключевые слова: трансформация экономики, инвестиции, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат, инвестиционный потенциал, инвестиционный риск, эффективность инвестиций, экономические реформы, устойчивое развитие.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari milliy iqtisodiyotlarning transformatsiyalashuvini jadallashtirmoqda. Bunday sharoitda iqtisodiy o'sishni ta'minlash, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, innovatsion faoliyatni rivojlantirish va raqobatbardoshlikni oshirishda investitsiyalarning o'zni tobora ortib bormoqda. Shu sababli investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish mamlakat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Iqtisodiyotning transformatsiyalashuvi jarayonida investitsion muhitning jozibadorligi investorlarning qaror qabul qilishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Investitsion jozibadorlik mamlakat, hudud yoki xo'jalik yurituvchi subyektning investitsiyalarni jalb qilish va ulardan yuqori iqtisodiy samara olish imkoniyatini ifodalaydi. Shuning uchun investitsion jozibadorlikni baholash investitsiya siyosatini shakllantirish, investitsiya oqimlarini samarali yo'naltirish va iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlarini belgilashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy davrda iqtisodiy tizimlar global o'zgarishlar, texnologik yangilanishlar va moliyaviy integratsiya jarayonlari ta'sirida rivojlanmoqda. Transformatsiyalashuv sharoitida, ya'ni iqtisodiyotning an'anaviy boshqaruv tizimidan bozor mexanizmlari va raqobatbardosh muhitga bosqichma-bosqich o'tish davrida investitsiyalarning roli yanada ortadi. Investitsiyalar nafaqat hududiy va milliy iqtisodiyotning rivojlanish manbai, balki iqtisodiy barqarorlik va innovatsion taraqqiyotning asosiy vositasi hisoblanadi. Shu bois investitsion jarayonlarni tahlil qilish, ularning samaradorligini baholash va iqtisodiy o'sish uchun optimal yo'nalishlarni aniqlash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir.

Transformatsiya sharoitida iqtisodiy o'zgarishlar investitsiya faoliyatiga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatadi. Bir tomondan, liberallashtirish va bozor mexanizmlarining joriy etilishi investorlar uchun qulay muhit yaratadi, moliyaviy va infratuzilmaviy imkoniyatlarni kengaytiradi. Boshqa tomondan, iqtisodiy beqarorlik, siyosiy va huquqiy muhitdagi o'zgarishlar, shuningdek, inflyatsiya va moliyaviy xatarlar investitsion jozibadorlikni pasaytirishi mumkin. Shu sababli har bir hudud va mamlakat sharoitida investitsiyalarni jalb etish strategiyasini ishlab chiqish hamda ularning samaradorligini baholash muhim ahamiyat kasb etadi.

Investitsion jozibadorlikni baholashning ilmiy yondashuvlari iqtisodiy ko'rsatkichlar, tarmoqlar rentabelligi, moliyaviy barqarorlik va innovatsion salohiyatni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, hududiy va global iqtisodiy tendensiyalarni hisobga olish, investitsion risklarni tahlil qilish ham zarur. Transformatsiyalashuv davrida investitsion jozibadorlikni aniqlash va baholash nafaqat amaliy ahamiyatga ega, balki iqtisodiy strategiyalarni shakllantirish, investitsion siyosatni takomillashtirish va resurslarni samarali taqsimlash uchun ham muhim vosita hisoblanadi [2].

Shuning uchun ushbu tadqiqotning maqsadi transformatsiyalashuv sharoitida investitsiyalarni tahlil qilish, ularning samaradorligini hamda hududiy investitsion jozibadorlikni baholashdan iborat. Tadqiqot natijalari iqtisodiy siyosat va investitsion strategiyalarni shakllantirishda ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi hamda investorlar uchun hududlarning imkoniyatlari va risklarini aniq ko'rsatishga yordam beradi.

Investitsion jozibadorlik mamlakat, hudud, tarmoq yoki korxonaning investorlar uchun qanchalik manfaatli va qulay ekanligini ifodalovchi iqtisodiy kategoriya bo'lib, investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish imkoniyatlarini aks ettiradi. Oddiy qilib aytganda, investitsion jozibadorlik investorning ma'lum obyektga mablag' kiritishdan qanchalik manfaatdor bo'lishini belgilaydi. U investitsiyadan kutilayotgan daromad darajasi, xavf-xatar miqdori va investitsiya muhitining qulayligi bilan baholanadi.

Zamonaviy global iqtisodiyotda transformatsiyalashuv jarayoni ko'plab davlatlar va hududlar uchun iqtisodiy tizimlarni tubdan o'zgartirish imkoniyatlarini yaratmoqda. Transformatsiya, asosan, markazlashgan boshqaruv tizimidan bozor mexanizmlari va raqobatbardosh iqtisodiyotga bosqichma-bosqich o'tishni anglatadi. Bunday sharoitda investitsiyalar iqtisodiy rivojlanishning asosiy omili sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Ular nafaqat kapital qo'yilmalarni jalb qilish va ishlab chiqarish hajmini oshirishga xizmat qiladi, balki innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish, yangi ish o'rinlarini yaratish va milliy iqtisodiyotning global integratsiyasini ta'minlash imkonini beradi.

Investitsion jarayonlarning samaradorligi va jozibadorligini baholash iqtisodiy nazariya hamda amaliyotda muhim o'rin tutadi. Investitsion jozibadorlik hudud yoki mamlakatda investorlar uchun yaratilgan sharoitlarning qulayligi, moliyaviy va siyosiy barqarorlik, tarmoqlar rentabelligi, infratuzilma rivoji va resurslarning samarali taqsimlanishi orqali aniqlanadigan iqtisodiy kategoriyadir. Ilmiy tadqiqotlarda investitsion jozibadorlikni baholash ko'pincha iqtisodiy, moliyaviy va ijtimoiy indikatorlar yordamida amalga oshiriladi. Ular orasida yalpi ichki mahsulotning o'sish sur'ati, tashqi va ichki investitsiyalar hajmi, kapital rentabelligi, tarmoqlar diversifikatsiyasi, ishchi kuchining malakasi va innovatsion salohiyat muhim ahamiyatga ega.

Transformatsiyalashuv davrida investitsion muhit ikki tomonlama xususiyatga ega bo'ladi. Bir tomondan, iqtisodiy liberallashtirish, soliq va moliyaviy islohotlar, bozor mexanizmlarining rivojlanishi investorlar uchun qulay sharoit yaratadi. Boshqa tomondan, inflyatsiya, siyosiy beqarorlik, qonunchilikdagi noaniqlik va moliyaviy xavflar investitsion jozibadorlikni pasaytirishi mumkin. Shuning uchun hududiy va

milliy investitsion siyosatni shakllantirishda ilmiy yondashuvlar, raqamli tahlillar va statistik ko'rsatkichlarga tayanish zarur.

Investitsion jozibadorlikni baholashda ilmiy metodlar ikki asosiy yo'nalishda qo'llaniladi: miqdoriy va sifat jihatidan baholash. Miqdoriy baholash iqtisodiy ko'rsatkichlar, rentabellik, moliyaviy barqarorlik va resurslardan foydalanish samaradorligi orqali amalga oshiriladi. Sifat jihatidan baholash esa siyosiy barqarorlik, qonunchilik muhiti, innovatsion va ilmiy salohiyat, shuningdek, investorlar uchun yaratilgan institutsional infratuzilmani o'z ichiga oladi. Shu yo'l bilan transformatsiyalashuv sharoitida hududlarning investitsion imkoniyatlari va risklari aniqlanadi, strategik qarorlar qabul qilinadi hamda investitsiyalar samaradorligi oshiriladi [3].

Ushbu tadqiqot investitsiyalarning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rnini, hududiy va tarmoq kesimida ularning samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilishga qaratilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, transformatsiyalashuv sharoitida investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish iqtisodiy o'sish, innovatsion rivojlanish va raqobatbardoshlikni oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Shu bilan birga, hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish uchun tizimli strategiyalar, innovatsion yondashuvlar va qulay institutsional muhitni shakllantirish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Transformatsiyalashuv sharoitida investitsiyalar iqtisodiy rivojlanishning muhim omili sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Ular nafaqat kapital qo'yilmalarni oshirish, balki innovatsiyalarni joriy etish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda hududiy va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi. Investitsion jozibadorlikni baholash esa hududlar va mamlakatlar uchun investorlarni jalb qilish, risklarni kamaytirish hamda resurslardan samarali foydalanishning muhim vositasi hisoblanadi.

Transformatsiyalashuv davrida investitsion muhit ikki tomonlama ta'sirga ega bo'ladi. Bir tomondan, iqtisodiy liberallashtirish va bozor mexanizmlarining rivojlanishi investorlar uchun qulay sharoit yaratadi. Boshqa tomondan, siyosiy, huquqiy va moliyaviy noaniqliklar investitsion risklarni kuchaytirishi mumkin. Shu sababli investitsiyalarni samarali boshqarish, hududiy va milliy investitsiya strategiyalarini shakllantirish hamda ilmiy-statistik metodlarga tayangan holda investitsion jozibadorlikni baholash muhim ahamiyatga ega.

Natijada, transformatsiyalashuv sharoitida investitsiyalarni jalb etish va ularning samaradorligini oshirish hududlarning iqtisodiy barqarorligi, raqobatbardoshligi va uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Shu bois investitsion muhitni yanada yaxshilash, investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, investitsion risklarni kamaytirish va mavjud resurslardan samarali foydalanish bo'yicha tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-son Farmoni. – 2022-yil 28-yanvar. – URL: <https://lex.uz/docs/5841063>.
2. To'laganova R., Saidov R. Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot. – 2023. – 5-dekabr. – URL: <https://green-eco.uz/index.php/GED/issue/view/3>.
3. Saitkamolov M., Markabayeva J. Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot. – 2024. – 30-mart. – URL: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/journal/index.php/GED/issue/view/12>.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100